

Andrzej Paczkowski

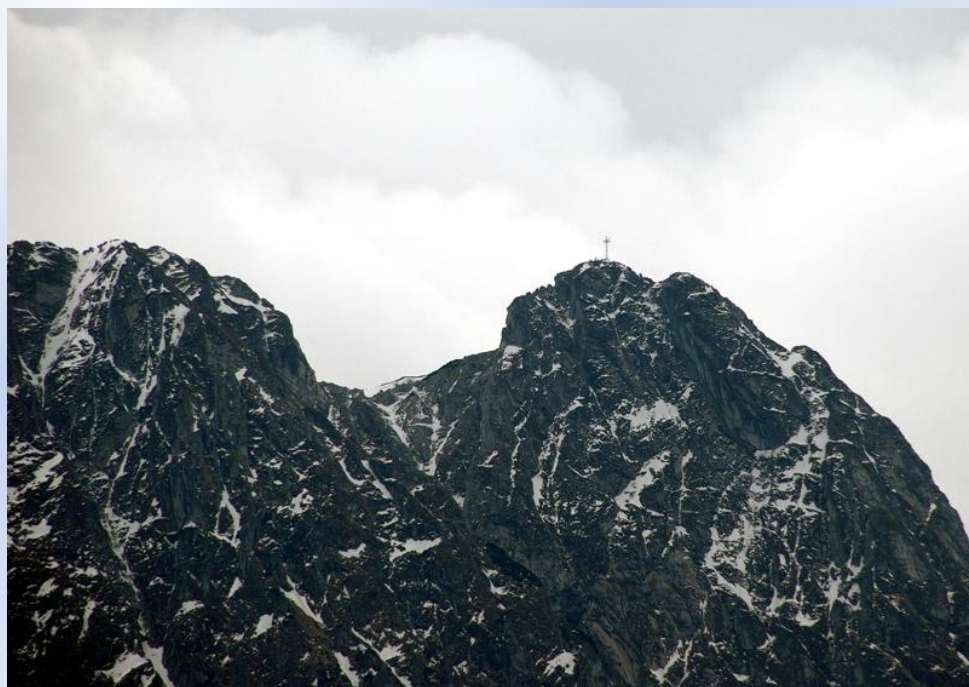
Matura: rok szkolny
1954/1955

Andrzej Paczkowski (ur. 1 października 1938 w Krasnymstawie) – polski historyk, naukowiec, wykładowca akademicki, profesor nauk historycznych i alpinista. W okresie PRL działaczy opozycji demokratycznej. W III RP członek Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej dwóch kadencji, następnie przewodniczący Rady IPN. W latach 1974–1995 (przez 7 kadencji) prezes Polskiego Związku Alpinizmu.

Przed schroniskiem na Hali Gąsiennicowej

Współczesny widok I LO w Warszawie

W 1955 zdał maturę w I Liceum Ogólnokształcącym im. Bolesława Limanowskiego w Warszawie. W 1960 ukończył studia na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. W 1966 obronił doktorat, habilitował się w 1975. Do 1974 był zatrudniony w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. W latach 1975–1980 pracował w Bibliotece Narodowej, a w latach 1980–1990 w Instytucie Historii PAN. Początkowo jego zainteresowania naukowe były związane z historią prasy polskiej. W latach 80. był wydawcą wielu materiałów źródłowych związanych z działalnością "Solidarności" w latach 1980–1981, a w 1986 wydał zasadniczo niedostępne wówczas dokumenty KC PZPR w zbiorze *Gomułka i inni. Dokumenty z archiwum KC 1948–1982*.

Od września 1980 był członkiem NSZZ "Solidarność". Był ekspertem Ośrodka Prac Społeczno-Zawodowych przy Krajowej Komisji Porozumiewawczej związku. Jesienią 1981 uczestniczył w formułowaniu programu Klubów Rzeczypospolitej Samorządnej "Wolność-Sprawiedliwość-Niepodległość". Prowadził wykłady i publikował w prasie związkowej artykuły dotyczące najnowszej historii Polski. Po ogłoszeniu stanu wojennego pisał w drugoobiegowym "Tygodniku Wojennym", współpracował z "Tygodnikiem Mazowsze". Był członkiem Społecznego Komitetu Nauki opiniującym wnioski o pomoc finansową dla wydawnictw podziemnych i o stypendia w zakresie nauk humanistycznych. W 1983 był jednym z założycieli Archiwum Solidarności, w ramach którego do 1989 wydano 24 tomy relacji i dokumentów.

W 1990 rozpoczął pracę w Instytucie Studiów Politycznych, gdzie następnie został kierownikiem Zakładu Historii Najnowszej. W 1991 uzyskał tytuł naukowy profesora. Był stypendystą m.in. Instytutu Nauk o Człowieku w Wiedniu (1996), Woodrow Wilson Center w Waszyngtonie (2000–2001), The Norwegian Nobel Institute (2002). Wszedł w skład zespołów redakcyjnych "Totalitarian Movements and Political Religions" (Frank Cass Publishers), "Cold War History" (Frank Cass Publishers), "Journal of Cold War Studies" (MIT Press). Został także wykładowcą w Collegium Civitas. Jest autorem wielu monografii poświęconych najnowszej historii Polski, w tym aparatowi represji PRL i przygotowaniom oraz przebiegowi stanu wojennego, a także wydawcą źródeł do najnowszej historii Polski. Napisał poświęcony Polsce rozdział *Czarnej księgi komunizmu* (wyd. 1997, wyd. polskie 1999). W latach 90. był ekspertem komisji sejmowych badających kwestię legalności stanu wojennego i postawienia osób za niego odpowiedzialnych przed Trybunałem Stanu.

W 1999 z rekomendacji parlamentarzystów Unii Wolności został powołany w skład Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej I kadencji. W 2007 Sejm wybrał go na tę funkcję na II kadencję, był wówczas kandydatem posłów Platformy Obywatelskiej. W 2011 został wybrany do nowo powołanej Rady IPN, a następnie powołany na jej przewodniczącego.

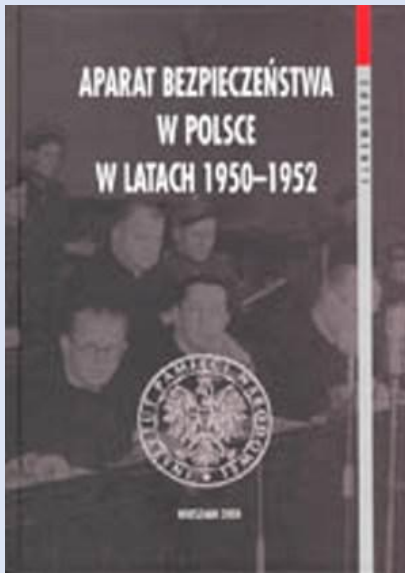

Odznaczenia i nagrody

W 1980 został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi, a w 2000 Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Wyróżniony m.in. Nagrodą Naukową KLIO (1996, za książkę *Pół wieku dziejów Polski 1939–1989*), Nagrodą Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, Nagrodą Edukacyjną Prezydenta miasta stołecznego Warszawy dla Najlepszego Nauczyciela Akademickiego (2003), Nagrodą Publicystyczną im. Juliusza Mieroszewskiego.

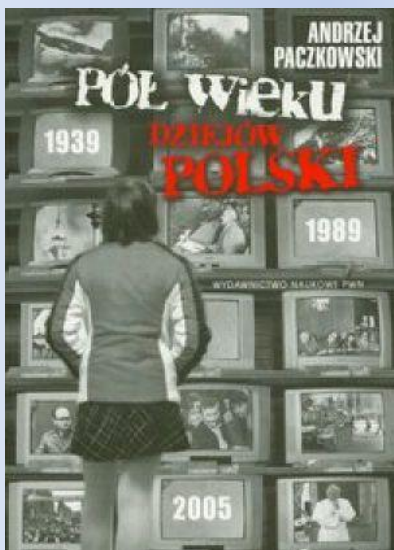

Wybrane publikacje

- *Zakopane i okolice*, Warszawa 1968
- *Prasa polityczna ruchu ludowego 1918–1939*, Warszawa 1970
- *Prasa drugiej Rzeczypospolitej 1918–1939*, Warszawa 1971
- *Czwarta władza. Prasa dawniej i dziś*, Warszawa 1973
- *Prasa polonijna w latach 1870–1939. Zarys problematyki*, Warszawa 1977
- *Prasa i społeczność polska we Francji w latach 1920–1940*, Kraków 1979
- *Prasa polska w latach 1918–1939*, Warszawa 1980
- *Śladem wielkich gór*, Warszawa 1981
- *Prasa codzienna Warszawy w latach 1918–1939*, Warszawa 1983
- *Historia polityczna Polski 1944–1948*, Warszawa 1985

- *Gomułka i inni. Dokumenty z archiwum KC 1948–1982 (wybór źródeł)*, Warszawa 1986
- *Stanisław Mikołajczyk czyli klęska realisty (zarys biografii politycznej)*, Warszawa 1991
- *Pół wieku dziełom Polski 1939–1989*, Warszawa 1998
- *Od sfalszowanego zwycięstwa do prawdziwej klęski: szkice do portretu PRL*, Kraków 1999
- *Droga do "mniejszego zła". Strategia i taktyka obozu władzy; lipiec 1980 – styczeń 1982*, Kraków 2001
- *Strajki, bunty, manifestacje jako "polska droga" przez socjalizm*, Poznań 2003
- *Wojna polsko-jaruzelska. Stan wojenny w Polsce 13 XII 1981 – 22 VII 1983*, Warszawa 2006
- *Trzy twarze Józefa Światły. Przyczynek do historii komunizmu w Polsce*, Warszawa (2009)